Sara Imeinu: A Misunderstood Matriarch, a Model of Feminine Leadership Maroubra Synagogue **Yael Farkas** June 2012

מדרש תנחומא –פרשת חיי שרה סימן ג Midrash Tanchuma

ג] [ואברהם זקן]. זה שאמר הכתוב אשת חיל מי ימצא (משלי לא י), הדברים על מי נאמרו, לפי שכתיב למעלה ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה (בראשית כג ב), התחיל בוכה ומספיד, ואמר אימתי יש לי ליטול כיוצא בך, אשת חיל זו שרה

{And Avraham was old. . } This is what Mishlei refers to in "A Woman of Valor Who Shall Find Her" (Mishlei 31:10). About who were these words spoken? As we see "Avraham came to eulogize Sara and mourn her (Breishis 23:20). He began to cry and eulogize, and said, how can I possibly take this great responsibility? {He began to eulogize with the Aishet Chavil. This "Woman of Valor" is Sara.

#2

RASHI

בראשית יא)כט יסכה - זו שרה, על שם שסוכה ברוח הקודש, ושהכל סוכין ביפיה. ועוד יסכה לשון נסיכות, כמו שרה לשון שררה

29:Iscah: This is Sarah [called Iscah] because she would see (סוֹכה) through Divine inspiration, and because all gazed (סוֹכין) at her beauty. Alternatively, יסָכה is an expression denoting princedom, (נְסִיכוֹת), just as Sarah is an expression of dominion (שָׁרַרַה) .

#3

Genesis Chapter 12

וַיֹּאמֶר יִהוַה אֶל-אַבְרַם, לֶדְ-לָדְ מַאַרְצִדְּ א וּמִמוֹלַדָתִּדְ וּמְבֵּית אָבִידְ, אֵל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר אַרְאֶדֶ.

- 1 Now the LORD said unto Abram: 'Get thee out of thy country, and from thy kindred, and from thy father's house, unto the land that I will show thee.
- וָאֶעֶשִׂדְּ, לְגוֹי גָּדוֹל, וַאֲבֶרֶכְדְּ, וַאֲגַדְלָה שְׁמֶדְּ; ב וַהְיֵה, בְּרַכָּה.
- 2 And I will make of thee a great nation, and I will bless thee, and make thy name great; and be thou a blessing.
- וַאַבַּרַכָּה, מַבַּרַכִידָּ, וּמְקַלֵּלְדָּ, אַאֹר; וִנְבִּרְכוּ בִדְּ, ג כל משפחת האַדמה.
- 3 And I will bless them that bless thee, and him that curseth thee will I curse; and in thee shall all the families of the earth be blessed.'

7

וָיַקָּח אַבְרַם אַת-שַׂרֵי אָשִׁתּוֹ וְאֵת-לוֹט בֶּן-אָחִיו, ַןאֶת-כָּל-רָכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ, וְאֶת-הַנֶּפָשׁ, אֲשֶׁר-עשו בְחָרָן; וַיֵּצְאוּ, לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן, וַיָּבֹאוּ, אַרצָה כִּנַעַן

5. And Abram took Sarai his wife, and Lot his brother's son, and all their substance that they had gathered, and the souls that they had gotten in Haran; and they went forth to go into the land of Canaan; and into the land of Canaan they came.

#4

RASHI

(ה)אשר עשו בחרן- שהכניסן תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים, ושרה מגיירת הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאלו עשאום "That were made in Charan"- He brought them under the Wings of the Divine Presence: Avraham converted the men, whilst Sara converted the women.

#5

Genesis 12

יד וַיִהִי, כִּבוֹא אַבְרַם מִצְרַימַה; וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֱת-הַאִּשָּה, כִּי-יַפַּה .הוא מאד

14 And it came to pass, that, when Abram was come into Egypt, the Egyptians beheld the woman that she was very fair.

אֹתַה אֱל-פַּרְעֹה; וַתִּקָּח הַאִּשָּה, בֵּית

טו וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שָׁבִי פַּרְעֹה, וַיְהַלְלוּ 15 And the princes of Pharaoh saw her, and praised her to Pharaoh; and the woman was taken into Pharaoh's house.

לו צאן-וּבַקר, וַחַמֹרִים, וַעַבַדִים ושפַרות, וַאַתנת וגמַלִים.

יייב, בַּעֲבוּרָה; וַיְהִי־ 16 And he dealt well with Abram for her sake; and he had sheep, and oxen, and he-asses, and men-servants, and maid-servants, and she-asses, and camels.

יז וַינַגַע יהוַה אַת-פַּרעה נגַעִים ּגָדֹלִים, וְאֵת-בֵּיתוֹ, עַל-דְּבַר שָּׁרַי, אשת אברם.

17 And the LORD plagued Pharaoh and his house with great plagues because of Sarai Abram's wife.

#6

Rashi 12:17

על פי דבורה, אומרת למלאך הך והוא מכה:

"Because of Sarai:" [meaning,] according to her commands. She tells the angel "strike [him]," and he strikes [him]!

#7

Genesis Chapter 15 בְּרֵאשִׁית

ב יַּלְּאמֶר אַבְּרָם, אֲדֹנָי יְהוָה מַה־ 2 And Abram said: 'O Lord GOD, what wilt Thou give me, seeing I go hence childless, and he that shall be מֶשֶׁק בֵּיתִי, הוּא דַּמֶשֶׁק אֱלִיעָזֶר. possessor of my house is Eliezer of Damascus?'

ג וַלּאמֶר אַבְּרָם--הֵן לִי, לֹא נְתַתָּה 3 And Abram said: 'Behold, to me Thou hast given no זרע; וְהַנֵּה בֶּן-בֵּיתִי, יוֹרְשׁ אֹתִי. seed, and, lo, one born in my house is to be mine heir.'

ממעיד, הוא יירשד.

יְהְנָה אֲלָיו לֵאמר, לא ¼ And, behold, the word of the LORD came unto him, ייָרְשְׁךּ זֶה: כִּי-אִם אֲשֶׁר יִצֵא saying: "This man shall not be thine heir; but he that shall come forth out of thine own bowels shall be thine heir.'

#8

Genesis Chapter 16

וְשָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם, לֹא יָלְדָה לוֹ; וְלָה שִׁפְּחָה א מִצְרָית, וּשִׁמַה הַגַּר.

1 Now Sarai Abram's wife bore him no children; and she had a handmaid, an Egyptian, whose name was Hagar.

וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל-אַבְרָם, הָנֵּה-נָא עֲצָרַנִי יְהוָה ב מֶלֶּדֶת--בֹּא-נָא אֶל-שִׁפְחָתִי, אוּלַי אָבָּנֶה מִמֶּנָּה; וָיִשׁמֵע אָבִרַם, לְקוֹל שַׂרַי. 2 And Sarai said unto Abram: 'Behold now, the LORD hath restrained me from bearing; go in, I pray thee, unto my handmaid; it may be that I shall be builded up through her.' And Abram hearkened to the voice of Sarai.

ַוֹתְּקֵּח שָׂרֵי אֵשֶׁת-אַבְּרָם, אֶת-הָגָר הַמִּצְרִית ג שִׁפְחָתָה, מִקֵץ עָשֶׂר שָׁנִים, לְשֶׁבֶת אַבְרָם בְּאֶרֶץ וַתְּתֵּן אֹתַה לָאָבָרַם אִישָׁה, לוֹ לָאִשָּׁה ;כְּנַעַן. 3 And <u>Sarai Abram's wife</u> took Hagar the Egyptian, her handmaid, after Abram had dwelt ten years in the land of Canaan, and gave her to Abram her husband to be his wife.

ַוּיָבֹא אֶל-הָגֶר, וַתַּהַר; וַתַּרָא כִּי הָרָתָה, וַתַּקַל ד גָּבַרְתַּה בְּעֵינֵיהָ. 4 And he went in unto Hagar, and she conceived; and when she saw that she had conceived, her mistress was despised in her eyes

#9

Nachmanides

ב) <u>וישמע אברם לקול שרי</u> - לא אמר הכתוב "ויעש כן", אבל אמר כי שמע לקול שרי, ירמוז כי אף על פי) שאברם מתאוה מאד לבנים לא עשה כן בלא רשות שרי, וגם עתה לא נתכוון שיבנה הוא מהגר ויהיה זרעו ממנה, אבל כל כוונתו לעשות רצון שרה שתבנה ממנה, שיהיה לה נחת רוח בבני שפחתה, או זכות שתזכה היא לבנים בעבור כן כדברי רבותינו (ב"ר מב ב עא ז

And Avraham listened to the voice of Sarai: The verse doesn't say "and he did so," rather that "he listened to the voice of Sarai." This alludes that even though Avraham wanted children very much, he would have never done this without the permission of Sarai. He didn't have in mind that that his primary offspring would be from Hagar, but he just did this for the will of Sarai that she should "build" from her, and that she would be comforted from the children of her maidservant, or that in the merit of her doing this, Sarai might merit her own children. . .

ואמר עוד ו<u>תקח שרי -</u> להודיע שלא מהר אברם לדבר עד שלקחה שרי ונתנה בחיקו. והזכיר הכתוב שרי אשת אברם, לאברם אישה - לרמוז כי שרה לא נתיאשה מאברם ולא הרחיקה עצמה מאצלו, כי היא אשתו והוא אישה, אבל רצתה שתהיה גם הגר אשתו. ולכך אמר לו לאשה - שלא תהיה כפלגש רק כאשה נשואה לו. וכל זה מוסר שר ה והכבוד שהיא נוהגת בבעלה

"And Sarai took": to tell us that Avraham didn't hurry to do this, until Sara gave her to him. It repeats that Sara was the wife of Avraham, to tell us that she didn't separate herself from her, because she was his wife, and he was her husband, but she *also* wanted Hagar to be his wife. This is why it says she gave Hagar as a wife- so she wouldn't be like a concubine, rather a properly married wife to him. All this is the ethical teaching of Sara and the honor she showed towards her husband.

#10

RASHI

ד) ויבא אל הגר ותהר – מביאה ראשונה:

ותקל גברתה בעיניה – אמרה שרי זו אין סתרה כגלויה, מראה עצמה כאלו היא צדקת ואינה צדקת, שלא זכתה להריון כל השנים הללו, ואני נתעברתי מביאה ראשונה And he came to Hagar, and she conceived from the first union. — [from Gen. Rabbah

and her mistress became unimportant in her eyes She said, "This Sarai her conduct in secret is not like her conduct in public. She shows herself as if she is a righteous woman, but she is not a righteous woman, for she did not merit to conceive all these years, whereas I have conceived from the first union."

#11

ה וַתֹּאמֶר שַׂרָי אֶל-אַבָרָם, חַמֵּסִי עַלֵּידָ—אַנֹכִי נַתַתִּי שִׁפְּחַתִי בְּחִיקַדְּ, וַתַּרָא כִּי הַרַתָּה וַאַקַל בְּעִינִיהַ; יִשְׁפֹּט יָהוָה, בֵּינִי וּבֵינֶיךְ. 5 And Sarai said unto Abram: 'My wrong be upon thee: I gave my handmaid into thy bosom; and when she saw that she had conceived, I was despised in her eyes: the LORD judge between me and thee.'

ו ויאמר אברם אַל-שרי, הנה שפחתך בידך—עשי-לה, הטוב בעיניך; ותענה שרי, ותברח מפניה. 6 But Abram said unto Sarai: 'Behold, thy maid is in thy hand; do to her that which is good in thine eyes.' And Sarai dealt harshly with her, and she fled from her

#12

RASHI

ה) חמסי עליך - חמס העשוי לי, עליך אני מטיל העונש, כשהתפללת להקב"ה מה תתן לי ואנכי הולך ערירי,) לא התפללת אלא עליך, והיה לך להתפלל על שנינו והייתי אני נפקדת עמך. ועוד, דבריך אתה חומס ממני שאתה שומע בזיוני ושותק

May my injustice be upon you [For] the injustice that has been done to me, I lay the punishment upon you. When you prayed to God, "What will You give me, since I am going childless?" you prayed only for yourself, whereas you should have prayed for both of us, and I would have been remembered with you. Moreover, you are stealing from me your [protective] words, for you hear my degradation, and you remain silent.

#13

Genesis Chapter 17 בַּרָאשִׁית

בּינִי יּבֵינֶדּ; וְאַרְבָּּה 2 And I will make My covenant between Me and thee, .אוֹתְדּ, בַּמְאֹד מְאֹד and will multiply thee exceedingly.'

אַתוֹ יַוְיַדַבֵּר אָתוֹ **ג**וֹיִפֿל אַבְּרָם, עַל-פָּנָיו; וַיְדַבֵּר אָתוֹ **3** And Abram fell on his face; and God talked with him, אַלהים, לאמר. saying:

יָּרָיִתִי אָתָּדְ; וְהָיִיתָ, הַנֵּה בְּרִיתִי אָתָּדְ; וְהָיִיתָ, הַנֵּה בְּרִיתִי אָתָּדְ; וְהָיִיתָ, שׁנִי, הַנֵּה בְּרִיתִי אָתָּדְ; וְהָיִיתָ, . לְאַב הַמוֹן גוֹיִם shalt be the father of a multitude of nations.

; אַבְרָם עוד אֶת-שִּמְדּ, אַבְרָם 5 Neither shall thy name any more be called Abram, but וְהָיָה שִּמְךְ אַבְרָהָם, כִּי אַב-הַמוֹן thy name shall be Abraham; for the father of a multitude גוים נתתיך. of nations have I made thee.

וְהַבְּרֵתִי אֹתְדְ בִּמְאֹד מְאֹד, וּנְתַתִּיךְ • And I will make thee exceeding fruitful, and I will לגוים; ומלכים, ממד יצאו. make nations of thee, and kings shall come out of thee.

וּבֵין זַרְעֲדְּ אַחֲרֶידְּ לְדֹרֹתָם--לִבְרִית עוֹלָם: לָהְיוֹת לְדְּ לֵאלהִים, וּלְזַרְעַדְּ

ז וַהַקְּמִתִי אֶת-בְּרִיתִי בֵּינִי וּבַינֶךְ, ז מַקְמְתִי אֶת-בְּרִיתִי בֵּינִי וּבַינֶךְ, ז מַקְמִתִי אֶת-בָּרִיתִי בַּינִי וּבַינֶךְ, ז את 7 And I will establish My covenant between Me and thee and thy seed after thee throughout their generations for an everlasting covenant, to be a God unto thee and to thy seed after thee.

#14

Nachmanides

יט) אבל שרה אשתך - ...., כטעם רק, אמר, רק הבן אשר אני מבשרך עליו שרה אשתך תלד אותו ובו אני מקים בריתי לעולם ובזרעו אחריו, וישמעאל אברך להרבות זרעו, אך לא מבריתי:

"But Sara your wife," ... "aval" here means "only," as if to say, "only the son that I will give to you through Sara is the one one who with I will uphold my eternal covenant with his children and descendants. I will bless Yishmael by increasing his lineage, but not within My covenant.

#15

Genesis 24:64

וַיִּקַח אֶת-רְבְקָה וַתְּהִי-לוֹ לִאִשַּה, [יַצַאַהָבַהָ; וַיִּנָּחֵם יִצְחָק, אַחַרֵי אִמּוֹ. [פּ

קיבאָהָ יִצְחָק, הָאֹהֱלָה שָׁרָה אִמּוֹ, **67** And Isaac brought her into his mother Sarah's tent, and took Rebekah, and she became his wife; and he loved her. And Isaac was comforted for his mother.

#16

RASHI

סז) האהלה שרה אמו - ויביאה האהלה ונעשית דוגמת שרה אמו, כלומר והרי היא שרה אמו, שכל זמן ששרה) קיימת היה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האהל, ומשמתה פסקו, וכשבאת רבקה חזרו:

אחרי אמו - דרך ארץ כל זמן שאמו של אדם קיימת כרוך הוא אצלה, ומשמתה הוא מתנחם באשתו To the tent of Sarah his mother He brought her to the tent, and behold, she was Sarah his mother; i.e., she became the likeness of Sarah his mother, for as long as Sarah was alive, a candle burned from one Sabbath eve to the next, a blessing was found in the dough, and a cloud was attached to the tent. When she died, these things ceased, and when Rebecca arrived, they resumed (Gen. Rabbah 60:16).